

de Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Votum, zegen-
oplegging en
zegenbede

4 Daar staan
ze dan ...

9 Een gevaarlijk woordje
Column

14 Zijn Hogepriesterlijk gebed
Serie: De biddende Borg

JEZUS' UITGANG

En zie, twee mannen spraken met Hem, welke waren Mozes en Elia; Dewelke gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden Zijn uitgang, die Hij zou volbrengen te Jeruzalem.

Lukas 9:30 en 31

Tijdens de omwandeling van de Zaligmaker op aarde heeft Hij vaak vertoefd op een berg. Voor Zijn openbare optreden nam satan Hem mee naar een hoge berg.

Vanaf een berg sprak Jezus de Bergrede uit. Aan het einde van Zijn Middelaarsbediening op aarde voer Hij op vanaf de Olijfberg. En hoe menigmaal was Hij niet op een berg om te bidden? Nu, in de lijdensweken, gaat het om de voetstappen van de Borg vanaf de berg der verheerlijking tot op de vloekheuvel Golgotha.

VOORPROEF VAN DE HEERLIJKHEID

Petrus, Jakobus en Johannes mochten mee de berg op (wellicht de Thabor), waar Jezus begeerde te bidden. Aangrijpend is dat dit bevoorrechte drietal niet meezucht, maar slaapt. Zo zal het straks in Gethsémané weer gaan. De Borg bidt en strijdt en de Kerk slaapt. En tegelijk is dat het wonder: Gods Kerk heeft een volkomen Zaligmaker die niet veel, maar alles doet voor een bidde-loos en slaperig zondaarsvolk.

Hier, wat dichterbij de hemel, gaat - met eerbied gesproken - het hart van Gods Zoon open. En ook de hemel gaat open. Eeuwige Vadergunst heeft de ziel van de Meester vervuld. En terwijl Jezus bidt en Zijn liefste discipelen slapen, spreidt de hemel haar heerlijkheid uit over Jezus. Het parallelgedeelte (Matth. 17) spreekt over een 'luchtige wolk'. Een wolk als deze is, zoals vaker in de Bijbel, een teken van Gods tegenwoordigheid.

Woonde oudtijds de HEERE ook niet in een wolk boven de tabernakel onder Israël?

Heel Jezus' uiterlijk wordt veranderd, totdat zelfs Zijn klederen wit en zeer blinkend worden. Dan zijn daar die twee hemelingen: Mozes en Elia. Allebei hebben ze ervaren dat hun grootheid het volk niet kon bekeren. Beiden hebben eens veertig dagen en nachten gevast. Beiden hebben tekenen en wonderen mogen verrichten. Beiden zijn wonderlijk heengegaan: Mozes werd door God Zelf begraven en Elia voer op met een vurige wagen en vurige paarden.

De kroon der heerlijkheid wordt als het ware door die twee, Mozes en Elia, boven Jezus' hoofd gehouden. En zo symboliseren die twee het zuchtend verlangen van al Gods pelgrims van het Oude Verbond naar de volle openbaring van Gods heerlijkheid op aarde. Ze wijzen Jezus aan als de Vervuller van al de voorzeggingen van de profeten. Jazeker, Jezus heeft de Schriften aan Zijn zijde. Van Mozes en Elia kan gezegd worden: 'op den mond van twee getuigen of op den mond van drie getuigen zal de zaak bestaan' (Deut. 19:15b). Hij is het. Jezus is de Messias in Wie Gods heerlijkheid op aarde wonen zal.

Met wat voor lichaam staan die twee hemelingen daar? We weten

het eigenlijk niet precies. Hoe weten Petrus, Jakobus en Johannes dat het Mozes en Elia zijn? Ook op die vraag kunnen we geen antwoord geven. Even mogen de discipelen Jezus, Mozes en Elia zien, dicht bij de hemel en in hemelse glans. En het is alsof ze zelf ook al delen in die hemelse heerlijkheid, want ze kennen elkaar. Zoals we menen dat straks de ganse gezagde Kerk elkaar (her)kennen zal.

VUURPROEF VAN HET LIJDEN

Waarover spreken Mozes en Elia met de Middelaar? Ze 'zeiden Zijn uitgang, die Hij zou volbrengen te Jeruzalem'. Wat dat geweest moet zijn... Twee hemelingen die spreken met hun Messias, Die als het heilig Lam van God hun zonde en de zonde van de ganse uitverkoren Kerk weg zou dragen. Eens stond Mozes op die andere berg: de Sinaï. Hij ontving daar Gods heilige wet om het volk te doen wandelen in de wegen des Heeren. Ach, Mozes kwam er wel achter dat hij het volk niet in de schuld of op de weg des levens kon brengen. Elia heeft gestaan op de berg Karmel en heel het volk getuigde dat de Heere God is. Maar Elia kon het volk nergens brengen en niets geven. Nu staan ze daar met Sions Borg en Koning en ze spreken met Hem over de betaling aan Gods eisende gerechtigheid. Jezus' discipelen waren zo blind, zij wilden niet horen van Zijn exodus, Zijn uitgang uit deze wereld na lijden en strijd. Mozes en Elia hebben geleerd dat hun wetsbetrachting en

ijver voor de Heere niet verlossen kan van de vloek en voldoen aan de eis.

Lezer(es), bent u daar ook achter gekomen? Kreeg u te doen met Gods eisend recht en de noodzaak van betaling? Leerde u dat een mensenkind in tijd noch eeuwigheid kan voldoen? Er is een volk op aarde dat zo uitziet naar verzoening door voldoening. Dan worden de ogen geopend voor de noodzaak van Christus' Borgtocht. Dan wordt iets verstaan van dat trefende woord uit onze Heidelbergse Catechismus: 'Dat Hij aan lichaam en ziel, de ganse tijd Zijns levens op de aarde, maar inzonderheid aan het einde Zijns levens, de toorn Gods tegen de zonde des gansen menselijken geslachts gedragen heeft, opdat Hij met Zijn lijden, als met het enige zoenoffer, ons lichaam en onze ziel van de eeuwige verdoemenis verlostte, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwige leven verwierve' (antwoord 37).

De discipelen moeten nog leren dat het noodzakelijk was dat hun Meester moest uitgaan uit deze wereld. Ten diepste waren ze vijand van hun eigen zaligheid. Straks zullen ze aanbieden om drie tabernakelen te bouwen. Drie tenten, loofhutten van takken, om Jezus, Mozes en Elia beschutting te bieden voor de nachtelijke koude en tegelijk om hun verblijf op aarde te verlengen. Maar de hemelingen hebben met Jezus gesproken over Zijn uitgang,

Zijn stervensgang om de zaligheid te verwerven en straks door Zijn Geest toe te passen. Kom, is dat ook ons uitzien als we de lijdensweken weer zijn ingegaan?

*Gods Kerk heeft
een volkomen
Zaligmaker die
niet veel, maar
alles doet voor
een biddeloos
en slaperig
zondaarsvolk.*

DAAR STAAN ZE DAN ...

Nog een paar dagen, uiteraard Deo Volente, en dan stroomt het bordes van het paleis van de koning vol. De nieuwe ministers, allemaal in hun zondagse kleren (of bestaat dat niet meer?) en met blijde gezichten. Het eerste Kabinet-Jetten is een feit.

*‘Verhef Gij
over ons het
licht Uws
aanschijs.’*

Het moet gezegd worden. De formatie van het kabinet gaat in hoog tempo. Als het lukt om op 23 februari op het bordes te staan, is dat ruim twee maanden na de verkiezingen. Natuurlijk lang niet zo snel als het Kabinet-Drees in 1948, dat na 31 dagen rond was. Maar gelukkig veel korter dan het Kabinet-Rutte IV dat 299 dagen nodig had. Hoe dan ook, D66, VVD en CDA hebben er vaart achter gezet, en ze komen vast een stuk lager uit dan de gemiddelde 103 dagen die formaties hebben geduurd sinds 1945.

DE KONING CENTRAAL

Uiteraard is er een compleet protocol rondom de zogenaamde

bordesscène. De koning staat vooraan in het midden, met aan zijn rechterhand de minister-president. En aan de andere kant de eerste vicepresident, en dan aan weerszijden van dit drietal de volgende vicepremiers. Alle andere ministers worden opgesteld in volgorde van de hoofdstukken van de Rijksbegroting. Soms wordt er iemand wat meer naar voren gehaald, maar dat zijn uitzonderingen. En natuurlijk geldt dat alle zojuist beëdigde bewindslieden zich netjes gedragen; geen grappen, geen uitbundig gedoe en niet zwaaien naar de fotografen.

Wel is er wat meer kleur dan vroeger. Ooit gaf koningin Juliana het startsein voor een verkleedpartij voor de mannelijke ministers na de beëdiging. Ze moesten hun jacquet verwisselen voor een gewoon kostuum. De koningin gaf aan niet met een ‘stel begrafenisondernemers’ op de foto te willen. Een wonderlijke uitdrukking, maar ja, de wil van de koningin was wet. Toen althans.

AAN DE RECHTERHAND

Wat een eer voor de minister-president. Hij mag aan de rechterhand van de koning staan. De reden daarvoor is dat hij de hoogste politiek verantwoordelijke is en de belangrijkste adviseur van het staatshoofd. Wat een eer, nogmaals!

In de Bijbel zien we dat trouwens ook terug. Denk bijvoorbeeld aan Bathséba, de moeder van koning Sálomo. Als zij haar zoon opzoekt, hoewel met een verkeerd verzoek, eert hij haar door een stoel aan zijn rechterhand te laten zetten. En wat te denken van de bijzondere positie die Jozef mocht innemen toen hij werd aangesteld als onderkoning van Egypte. Of Daniël, en ook zijn drie vrienden, wat een hoge positie kregen zij. Zelfs bij de vorst die hen had ontvoerd uit het land Kanaän. Door Gods genade en door Zijn wijze bestuur kregen deze mannen een positie bij de kroon. Wat een verantwoordelijkheid. Maar wat ook opvalt, wat een houding hebben deze Godsgetrouwe mannen uitgestraald. Ze deden gewoon hun werk op de plaats waar God hen had gesteld. Ze spraken geen grote woorden en verrichtten geen bijzondere daden, maar ze waren getrouw over hetgeen hun werd toevertrouwd. Bovenal waren ze dienstbaar vanuit het vaste geloof in God, waardoor zij koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen hebben verkregen, de muilen der leeuwen hebben toegestopt.

BEZORGD, MAAR GESTERKT

En juist dáár zit de zorg over het aantredende kabinet. Ongetwijfeld

Over een paar dagen staat het eerste Kabinet-Jetten op het bordes van het paleis van de koning.

In de rubriek Meelezen lezen we dit jaar delen uit het boek "De godvruchtige avondmaalganger" van Petrus Immens (1664-1720). Immens was vanaf 1697 tot aan zijn overlijden predikant in Middelburg.

DE GODVRUCHTIGE AVONDMAALGANGER

HOOFDSTUK 2

Over het grote onderscheid tussen het tijdgeloof en het ware, zaligmakende geloof.

ZELFDE FUNDAMENT?

Beide vormen van geloof hebben een fundament waar ze op rusten. Dat zijn God en Christus, Die door het Woord van het Evangelie en de met ernst vervulde bediening daarvan worden bekendgemaakt. Beide omhelzen al de door God geopenbaarde geloofswaarheden als voorwerpen van het geloof. 'Ja', zegt de tijdgelovige, 'het Woord is niet alleen mijn fundament, maar ik heb onder de bediening van het Woord ook gevoeld dat de Geest in mij werkte'. Zijn hart is immers door de kracht van het Woord weleens in de klem geraakt. Daardoor heeft hij enige ontroering en aandoening ondervonden, die hem echt op de goede weg gebracht zouden hebben als hij het licht daarvan had gevolgd.

Een ware gelovige heeft hetzelfde voorwerp waarop het geloof zich richt, namelijk het Woord van God, en onder de bediening daarvan heeft hij ook de Geest ontvangen, Die het verstand heeft verlicht om de geloofswaarheden met een ander oog te bezien dan hij ooit tevoren gedaan heeft.

Beide vormen van geloof komen overeen in de manier waarop ze het geloof ontvangen. Vraagt u een schijngelovige hoe hij aan het geloof gekomen is, dan hebben velen het antwoord al klaar. 'Het kwam niet alleen door het onderwijs tijdens het lezen van en luisteren naar Gods Woord, maar ik ben ook dikwijls in mijn hart overtuigd geweest. Ik zag weleens in dat ik bekeerd moest worden. Ik kreeg vaak waarschuwingen door het spreken van mijn geweten. Dat heeft een hele verandering in mij teweeggebracht, want terwijl ik eerst een goddeloos mens was, ben ik een fatsoenlijk en eerbaar burger geworden.

Vraagt men een ware gelovige naar de wijze waarop hij het geloof kreeg, dan durft hij er dikwijls niet veel over te zeggen.

VOOR ONBEKEERDEN

Laat ik nu in dit vierde deel van ons betoog nog enkele raadgevingen en enige leiding geven ten aanzien van de vraag wat men moet doen. Dit is bedoeld voor de ongelukkige en ellendige mensen die met een ingebeeld geloof hiervandaan gaan en misschien -o, mocht het waar zijn!- onder de behandeling van het onderwerp verleggen en onrustig geworden zijn. Bedenk toch eens hoe rampzalig deze toestand is! Er is niets wat walgelijker in de ogen van God is dan schijn-heiligheid. Daarom heeft de Heere Jezus die zo menigmaal gestriemd in de houding van de Farizeeën. Ga toch nooit die middelen uit de weg die dienstbaar kunnen zijn om u aan uzelf te ontdekken. Zoek die integendeel juist op! Stelt u zich vooral onder die middelen van genade waar men niet met loze kalk pleistert.

VOOR GODS KINDEREN

Ons laatste punt is om Gods kinderen op te beuren en moed in te spreken. Zij zijn immers vooral tegen de tijd dat het Heilig Avondmaal wordt bediend zo onrustig en beklemd. Onderzoekt u uzelf niet graag en wordt u niet graag onderzocht? U hebt Christus niet in schijn, maar in waarheid aangenomen!

► wordt vervolgd

zullen zij het beste met de burgers van Nederland voorhebben. Maar gaan zij dienen als uit kracht die God verleent? Verwachten zij hun hulp van de Heere? Gaan ze straks bij de beëdiging staan op het fundament van het eigen ik, door te zeggen: 'Dat verklaar en beloof ik'? Of zullen ze in ootmoed mogen vragen: 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig'?

En daarna, welke wetten en regelingen zullen er uit de ministeries worden voorbereid? Natuurlijk, er moeten verschillende grote dossiers vlot getrokken worden, zoals wonen, stikstof en migratie. Maar er staat meer op het spel. Medisch-ethische kwesties kunnen zomaar opduiken, zo niet vanuit het kabinet, dan wel vanuit de oppositie. En in het regeerakkoord worden draagmoederschap en het uitvoeren van het regenboogakkoord al aangekondigd. We zijn ernstig bezorgd.

'Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijs'. Dat mag onze bede wel zijn. En we mogen ons verlaten op de God des heils, met de bede uit Psalm 12: 'Behoud, o HEERE'. De zogenoemde prins der predikers, Charles Haddon Spurgeon, spreekt daarbij bemoedigende woorden. Hij vergelijkt de ijdelheid van de woorden van mensen met de zuivere woorden van Jehova. En in dat licht roept hij ons op ons vertrouwen te stellen op God, met de volgende woorden: 'Gesterkt door een indruk van Zijn heersende macht zullen wij de boosheden van de tijden tegemoet treden in de geest van heilige vastbeslotenheid, en zullen we hoopvoller bidden: Behoud, o HEERE'.

SERIE: 'DE GELEZEN PREEK WAS VAN...' [8]

MET HEILIGE IJVER EN ERNST

Leesdiensten eindigen vaak met de woorden 'De gelezen preek was van...'. In deze serie een aantal portretten van predikanten waarvan met regelmaat een preek beluisterd wordt binnen de Gereformeerde Gemeenten.

Een heilige ijver moet Gods knechten bezetten. 'Als ze niet luisteren, is het jouw schuld', stelde ds. J. van Haaren (1933-1983) soms tegenover studenten of broeders. Een boodschap die niet aan actualiteit inboette.

Iemand zei eens over de prediking van ds. Van Haaren dat je de ernst altijd proefde: 'Hij preekte alsof hij rekenschap moest afleggen van iedere zin'. Kerkgangers ervoeren de prediking soms als 'geleerd', maar dat kwam vooral door zijn nauwkeurige en grondige uitleg. 'In de prediking gaat het om de uitlegging en de toepassing van het Woord van God', zo zei ds. Van Haaren in het jongerenblad Daniël van 7 januari 1983 - kort voor zijn sterven. 'Een predikant moet zich daarom bij een gekozen Schriftwoord twee zaken afvragen: wat is de bedoeling van de Heilige Geest maar ook: wat heeft dit tekstgedeelte ons vandaag te zeggen. Het gaat er in de prediking om om alle mensen een boodschap mee te geven, bekeerden en onbekeerden. Ik meen dat er juist ook voor onbekeerden geprekeerd moet worden.'

'Het is onmogelijk zuiver te preken, zonder met de leer rekening te houden. De dogmatiek berust immers op een rechte exegese. Denk maar aan Titus 1:9. Daar staat over de opziener der gemeente dat hij 'vasthoudt aan het getrouwe woord, dat naar de leer is, opdat hij machtig zij, beide om te vermanen en om de tegensprekers te weerleggen.'

En altijd was er de toepassing. 't Gaat steeds om die persoonlijke toepassing', zo zei ds. Van Haaren in de Daniël. 'Er moet dus niet alleen - dogmatisch verantwoord - geprekeerd worden wat de weg des levens is, maar veel meer: hoe kom ik op die weg. Zelfs het bestrijden van dwalingen - en dat lijkt misschien wel erg dogmatisch - kan zo nuttig zijn, want die dwalingen komen immers van binnenuit'. Zo stond ds. Van Haaren zelf ook op de preekstoelen van 'zijn' gemeenten te Kampen (1958-1961), Rijssen (1961-1964) en Amersfoort (1964-1983).

En dat kan niet zonder het fundament van de dogmatiek, aldus ds. Van Haaren.

Het had zo heel anders kunnen lopen in het leven van Jan van Haaren. Want hij groeide vanaf zijn geboorte op 10 september 1933 op in een gezin dat niet

kerkelijk meeleefde. Financieel hadden zijn vader en moeder het goed dankzij hun winkel in goud, zilver en uurwerken in Rotterdam-Zuid.

Toen Jans zus Riek ds. G.H. Kersten in de Boezemsingelkerk hoorde, liet dat diepe indrukken na. Zo kwam haar vader ook onder het gehoor van ds. W.C. Lamain. De Heere zette hem tijdens de eerste dienst stil. Na enige tijd ging ook moeder Van Haaren mee. Zijn zoon Jan werd op vijfjarige leeftijd alsnog gedoopt. Die dienst maakte diepe indruk op Jan.

DS. KERSTEN

Toen Jans zus verkering kreeg met Jan Wisse Kersten, een zoon van ds. G.H. Kersten, bracht hem dat vaak in de pastorie. Daar zat hij dan aan de voeten van de predikant. Die werd er door de Heere bij bepaald dat Jan later in Gods wijngaard zou mogen werken.

De Heere werkte door in het leven van Van Haaren in de tijd dat het gezin in Ermelo woonde. 'Toen we zestien jaar waren geworden, toen heeft God er een punt achter gezet. Toen ging God dóórtrekken met Zijn heilig recht. Nee, we gaan er niet in den brede over spreken. Maar Gods gerechtigheid

Citaat van ds. J. van Haaren uit een preek over Judas:12 en 13: 'Wat is het een ontzaglijk iets om leraar te zijn. Werkelijk, als het gewicht daarvan meer beseft werd, wij zouden meer gebed hebben voor de leraren. Want het is wat om de gemeente Gods te weiden in de grazige weiden van Gods getuigenis en om dan niet te spreken naar de mening van de gemeente, maar om dan te spreken naar de mening van de Heilige Geest, om dan in alle getrouwheid het Woord Gods te prediken en om dan de volle raad Gods te verkondigen en niets achter te houden. Ja, zonder iemand te sparen en zonder iemand te zien, te zeggen: 'Zo zegt de Heere!'

ging voldoening vorderen en niet anders te hebben dan schuld en zonde', zo vertelde hij later in Amersfoort.

Jong riep de Heere Van Haaren al tot het ambt. In 1954 werd hij afgewezen door het curatorium. Hij ging theologie studeren aan de Rijksuniversiteit Utrecht. In 1955 werden 'de heren P. Blok te Bleskensgraaf, J. van Haaren te Genemuiden en C. Wisse te Tholen' toegelaten tot de opleiding

aan de Theologische School. Vanaf 1958 mocht hij - toen 24 jaar oud - bijna 25 jaar de gemeenten dienen als predikant. Daarnaast verrichtte hij nog veel ander werk. Zo was hij docent en curator aan de Theologische School in Rotterdam; voorzitter van de Gereformeerde Bijbelstichting en lid van verschillende deputaatschappen. Een belangrijke rol vervulde hij ook als oprichter en voorzitter van de Vereniging voor voortgezet onderwijs op reformatorische

grondslag waaruit het Van Lodensteincollege en uiteindelijk ook het Hoornbeekcollege zijn voortgekomen.

STEM

Op 2 augustus 1983 overleed ds. J. van Haaren op 49-jarige leeftijd. Rond Kerst 1982 kreeg hij buikklachten en raakte hij ernstig vermoeid, later bleek hij longkanker te hebben. Op 29 juni 1983 ging hij voor het laatst voor in Amersfoort. Over zijn eigen zieleleven sprak hij niet zo vaak, maar in de dagen voor zijn heengaan getuigde hij een - en andermaal van zijn verlangen om heen te gaan naar zijn Koning. Zijn stem zweeg, maar zijn woorden klinken tot op de dag van vandaag vanaf de preekstoelen in Nederland. Veel preken van ds. Van Haaren zagen het licht. Ook zijn catechismusverklaring is een veelgelezen uitgave. Het lezen ervan is niet zonder zegen gebleven.

Enkele studenten voor de achterzijde van de Theologische School. Tweede van rechts: student J. van Haaren. Links van hem staat H. Ligtenberg, rechts van hem G. Schipaanboord. Verder (van links naar rechts): A. Kok, L. Huisman, W.C.J. Bosschaart en P. Blok.

► volgende week deel 9: ds. P. Honkoop sr.

CURATORIUM VAN DE THEOLOGISCHE SCHOOL

Zo de Heere wil en wij leven zal van maandag 18 mei tot en met woensdag 20 mei het curatorium van de Theologische School in Rotterdam weer vergaderen.

Deze dagen zijn bedoeld om de personen te horen die wensen toegelaten te worden om aan onze Theologische School opgeleid te worden tot dienaar van het Goddelijk Woord in het geheel van onze gemeenten. Zowel onze vacante gemeenten alsook het zendingsdeputaatschap zien ernaar uit om te zijner tijd, na de opleiding, mannen te kunnen beroepen, die op de plaats waar de Heere ze roept, mogen dienen in Zijn wijngaard.

Het zijn opnieuw belangrijke dagen voor de kring van onze gemeenten. Dagen waarin we het licht en de getuigenis van God de Heilige Geest zo nodig hebben. Want ook voor deze dagen geldt: En wie is tot deze dingen bekwaam? We hopen dat de Heere door de werking van Zijn Geest de nood van de vacante gemeenten op onze harten wil binden en het gebed voor alle betrokkenen wil vermenigvuldigen: Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden.

Paulus schrijft in de tweede brief aan de Thessalonicenzen: Voorts, broeders, bidt voor ons, opdat het Woord des Heeren zijn loop hebbe, en verheerlijkt worde. In de kanttekening lezen we: Dat is, opdat de predicatie van het Evangelie haastelijk en gelukkiglijk mag verbreid en bevorderd worden, en in eer en achting mag gehouden worden en waardige vruchten voortbrengen.

De Koning van de Kerk mocht ons mannen willen toeschikken die Hij met genade bedeelde en met gaven versierde. Aan onze kant zijn geen rechten en geen waardigheden. Maar Hij, Die een eeuwig Koning is, vergadert Zich een gemeente door Zijn Geest en Woord, van het begin van de wereld tot aan het einde daarvan. Door Zijn hand gaat het welbehagen des HEEREN gelukkiglijk voort.

Alleen die personen kunnen worden gehoord die een attest van hun kerkenraad hebben ontvangen. Bij de aanmelding dient de volgende procedure te worden gevolgd:

1. U meldt u aan bij uw kerkenraad. Een voorwaarde is wel dat u minstens één jaar belijdend lid bent van onze Gereformeerde Gemeenten.
2. Indien de kerkenraad u een attest verleent, wordt dit attest u persoonlijk overhandigd.
3. Het attest met een begeleidende brief dient uiterlijk don-

derdag 9 april in het bezit te zijn van de secretaris.

Aan de kerkenraad wordt daarna een formulier toegezonden, dat volledig en zorgvuldig ingevuld dient te worden. Zelf ontvangt u een brief waarin u gevraagd wordt een aantal van belang zijnde persoonlijke gegevens aan het curatorium te verstrekken.

Indien de gemeente vacant is, is het noodzakelijk dat de consulent aanwezig is op de betreffende kerkenraadsvergadering. Op het formulier dient de mening van de consulent duidelijk te worden weergegeven.

Genoemde formulieren dienen op korte termijn aan de secretaris van het curatorium te worden teruggezonden. De betrokkene ontvangt tijdig bericht op welk tijdstip hij verwacht wordt om gehoord te worden.

Alle correspondentie dient te worden gericht aan de secretaris van het curatorium:

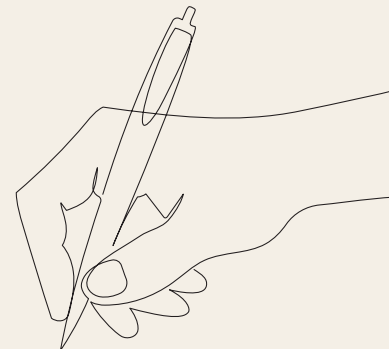
ds. G. van Manen,
Staverdensedweg 31
8075 AN Elspeet

De curatoren bevelen zich, met de docenten en de studenten bij de voortduur in uw aller voorbede aan. De Heere verlene ons zo elkaars lasten te mogen dragen.

Namens het curatorium:
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G. van Manen, secretaris

DS. M. KARENS, MIDDELBURG

Een gevaarlijk woordje

Het is zo'n klein woordje. Het zijn maar twee letters. Ik! Bent u er ook zo bang voor?

Het is voor mij nog altijd een dilemma bij de aankondiging van een preekbeurt. Wat zeg je bij de afkondigingen vanaf de kansel: 'D.V. volgende week zondag zal het leesdienst zijn, dan hoop ik (of: hopen wij?) in gemeente X voor te gaan'? Mijn voorkeur ging altijd uit naar het gebruik van het woordje 'wij'. Dit had tot gevolg dat jongeren in Werkendam aan mij vroegen: 'Gaat uw vrouw altijd mee, als u een vrije zondag hebt?' Op mijn ontkenkende antwoord klonk dan: 'Waarom zegt u dan altijd 'wij'?'

Het wordt anders als we bedenken dat koningen en pausen zich ook uitdrukken met 'wij'. Zo'n pluralis majestatis (koninklijk meervoud) op de preekstoel gebruiken, is nu ook niet echt een teken van ootmoed. In Wikipedia las ik (of: lazen wij) het volgende: 'Pluralis majestatis, uit het Latijn: letterlijk meervoud van verhevenheid; ook majesteitsmeervoud; pauselijk meervoud of koninklijk meervoud'.

Toen was ik vastbesloten om voortaan in de afkondigingen gewoon 'ik' te zeggen. Echter, de verklaring ging verder: 'Hetzelfde middel wordt ingezet voor het tegenovergestelde doel: de meervoudsvorm 'wij', die gebruikt wordt om de aandacht van het eigen belang af te leiden heet pluralis modestiae, meervoud van bescheidenheid'. Zó bedoelde ik het! Maar door deze dubbele betekenis werd het wel erg ingewikkeld.

Uiteindelijk is gewoon 'ik' gebruiken natuurlijk het beste. Maar laten we wel bedenken welke gevaren er kleven aan dit woordje, zeker in de ik-gerichtheid van onze maatschappij. Wat ik voel, verlang, vind, denk of geloof is bepalend voor mijn leven. Sinds onze afval van God is ons hart gericht op onze eigen eer. We kennen voorbeelden in de Schrift: 'Lamech zei tot zijn vrouwen: Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wonde en een jongeling om mijn buile; want Kaïn zal zeventigvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zeventigvoud' (Gen. 4:23). Luister naar Nebukadnezar als hij wandelt op het dakterras van zijn paleis: 'Is dit niet het grote Babel, dat ik(!) gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid!' (Dan. 4:30). Hoor Simson: 'Met een ezelskinnebak, een hoop, twee hopen, met een ezelskinnebak heb ik(!) duizend man geslagen' (Richt. 15:16).

Gelukkig weet de HEERE Simson door genade weer klein te krijgen. Dat kan Hij vandaag ook nog. De grootste vijand van Gods eer en heerlijkheid is mijn eigen, altijd zelf bedoelende ik. Is het voor u een doodsvijand? Geeft het u ook zoveel tranen, smart en strijd? Jakob en David zeiden ook 'ik'. Maar dan zó: 'Ik ben geringer dan al deze weldadigheden (meervoud), en dan al deze trouw die Gij aan Uw knecht gedaan hebt' (Gen. 32:10). 'Wie ben ik, Heere HEERE, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?' (2 Sam. 7:18).

Er zijn ook andere voorbeelden waarbij één woordje veel kan zeggen. Ter illustratie een voorval uit een kerkenraadsvergadering waar ik als jong 'broekie' bij was. Er werd gesproken over de vertelling bij het Kerstfeest van de zondagschool in de kerk: Wie zal dat D.V. deze keer doen? Ouderling X antwoordde: 'Ik heb het al heel veel jaren gedaan. Laat broeder Y het dit jaar eens doen. Hij kan het ook goed'. Wat hoorde ik in die zin? Waarvan getuigt het woordje 'ook'?

Laat het ons dagelijks gebed zijn: 'Geen meerder goed, Heer', Gij mij geven meugt, dan dat Gij mij vernedert en maakt kleine'.

De toekomst van de Kerk is de volkomenheid. Want bij de laatste snik sterft het eigen ik! Dan nooit meer 'ik', maar eeuwig 'Gij'. 'Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed'.

► slot volgt

SERIE: HET GEZIN [4]

DE ZONEN EN HUN VRUCHTEN

'Een wijs zoon verblijdt den vader, maar een zot zoon is zijner moeder droefheid!

Spreuken 10:1b

Sálomo zet in dit hoofdstuk de wijsheid en de dwaasheid tegenover elkaar. Een wijze zoon is een zoon die de gerechtigheid zoekt, die in oprechtheid wandelt, die Gods geboden aanneemt. Ben jij een wijze zoon? Verblijdt jij je vader en moeder? Of zoek je de schatten van de goddeloosheid? Heb je geen boodschap aan de geboden van de Heere? Ben jij een dwaze zoon? Bedroef jij je vader en moeder? Deze keer wil ik samen met u nadenken over de zonen in een gezin.

Wordt de Boom niet herkend aan Zijn vruchten?

Een van de zegeningen voor het gezin die David noemt in Psalm 144 is dat de zonen scheuten (planten) mogen zijn die groot geworden zijn in hun jonge jaren. Wat is het mooi om een zaadje te zaaien en als het ontkiemt ervoor te zorgen tot het een grote plant is die vruchten draagt. Een teer beeld van de opvoeding van onze zonen tot kinderen van de Heere. Wat is het een voorrecht om voor onze zonen te mogen zorgen totdat ze groot geworden zijn en vruchten mogen dragen van het werk van de Heilige Geest. Vruchten van bekering tot God, van het geloof in Christus, van een leven in gehoorzaamheid door de Heilige Geest. Mogen zo onze zonen uit genade niet lijken op de grote Zoon van

David? Jesaja gebruikt immers hetzelfde beeld voor de Heere Jezus Christus. In Jesaja 11:1 zegt hij: 'Want er zal een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronc van Isaï, en een Scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen'. Wijzen de vruchten in dit vers niet op de uitverkorenen uit Jood en heiden? En wordt de Boom niet herkend aan Zijn vruchten? Christus Zelf zal er voor zorgen dat onze zonen groot zullen worden en vruchten dragen tot eer van Zijn Vader (Joh. 15:8).

Het is een grote verantwoordelijkheid die we als ouders hebben richting onze kinderen. Laten we even teruggaan naar het beeld van de 'plant'. Een zaadje ontkiemt alleen door het werk van de almachtige Schepper. Het zaadje groeit alleen tot een grote plant of boom wanneer de Schepper

de groei geeft. Het voortbrengen van vruchten is alleen mogelijk als de Schepper vruchten geeft. Toch maakt het verschil hoe we voor onze plant zorgen. Het is waar, al kijken we er nooit naar om, toch kan de Heere zorgen voor vrucht. Zo is het ook met onze zonen. De Heere alleen kan alles geven, zelfs al kijken we nooit naar hen om en geven we hun nooit geestelijk onderwijs. Toch maakt het verschil hoe wij als ouders omgaan met onze zonen. Toch ligt die zware verantwoordelijkheid op ons of onze zonen vruchten dragen of niet. En als het gebeurt? Dan is het alleen Gods genade en niet onze verdienste.

PIJLEN

Salomo vergelijkt in Psalm 127 de zonen in een gezin met pijlen. Het beeld dat wordt bedoeld, is de pijl van een boogschutter in

Wat is het een voorrecht om voor onze zonen te mogen zorgen totdat ze groot geworden zijn.

de strijd tegen vijanden. In de tijd van het Oude Testament waren er geen fabrieken waar pijlen werden gemaakt. Nee, als boogschutter maakte je je eigen pijlen. Het maken van pijlen was een nauwkeurig werk. Het belangrijkste voor een boogschutter was om een pijl te hebben die recht op zijn doel af zou gaan. Een pijl moest recht zijn met een scherpe punt en de veren op de juiste plaats. Zo zou de pijl doel treffen wanneer de boogschutter een zelfgemaakte pijl uit de pijlkoker haalt en wegschiet. Terwijl hij zijn pijlen maakte, had de boogschutter het doel voor ogen.

Een mooi beeld van de voorbereiding van kinderen in een gezin. Een godvrezende vader en moeder zien het doel voor ogen. Ze zien op de geestelijke oorlog die woedt. Ze kennen hun vijanden. Ze zullen hun zonen voorbereiden en gereedmaken voor de strijd. Wat verlangen ze ernaar om hun zonen als pijlen weg te schieten in vijandelijk gebied en vijanden te treffen. Sálomo zegt: 'Welgelukzalig is de man die zijn pijlkoker met dezelfde gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden als zij met de vijanden spreken zullen

in de poort' (Ps. 127:5). Is onze pijlkoker gevuld? Zijn onze kinderen voorbereid op de strijd met hun geestelijke vijanden? In Spreuken 22:6 zegt Salomo het op een andere manier: 'Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.' Onderwijs hen in de leer die naar de godzaligheid is! Zoon, lees je mee? Ben jij al een scherpe pijl die recht op zijn doel afgaat?

Als ouders komen we hierin alles tekort. Zijn we niet méér bezig om onze zonen voor te bereiden op een goede carrière in de maatschappij? Natuurlijk, we willen graag dat ze bij de kerk blijven. Maar wat laten we als ouders veel liggen. Wat ligt er een grote schuld bij ons. Wat doen we onze kinderen veel te kort. Wat onthouden we hun veel. Is het omdat we zelf het geestelijk leven missen en daarom de geestelijke strijd niet kennen? Wat zal het zijn als we straks voor de Rechter van hemel en aarde staan met onze kinderen en ze ons zullen beschuldigen: Waarom hebben jullie mij nooit gewaarschuwd? Waarom hebben we niet samen de Heere

gezocht? Waarom hebben we nooit gehoord over hoe goed het is om de Heere te dienen?

Och Heere, schenk toch Uw Heilige Geest, opdat we onze zonen (kinderen) christelijk en godzaliglijk mogen opvoeden en ze in de Heere Jezus Christus mogen wassen en toenemen, opdat ze Uw Vaderlijke goedheid en barmhartigheid mogen bekennen... (zie doopformulier). Als het goed is, is het tot grote blijdschap voor een vader en moeder dat hun zonen de Heere mogen dienen en vrezen. Of maakt u het uw kind juist moeilijk omdat uw kind de Heere vreest? Wat is dat erg om in gesprek met jonge mensen te horen dat hun vader en moeder een verandering zijn om de Heere te dienen. Laten we als ouders maar beginnen om onze pijlen gereed te maken voor de strijd.

► wordt vervolgd

Ziekenhuis

Gelukkig hoeven we niet heel ver voor een ziekenhuis te rijden. Door heel Nederland staan ziekenhuizen waar dag en nacht zorg gegeven wordt.

Hij is Arts en Geneesmiddel tegelijk!

De medische zorg in Nederland is goed geregeld. Als de huisarts er niet uitkomt, verwijst hij door naar een gespecialiseerde arts in het ziekenhuis. De ene arts weet heel veel van het hart, de andere arts is weer specialist in oogproblemen. Voor iedere klacht is er wel een arts en afdeling waar je terecht kunt.

In Jeruzalem was dat anders. Daar stond het enige ziekenhuis dat de Bijbel ons vermeldt. Het ziekenhuis bevatte vijf zalen. Op de gevel stond een prachtige naam: Bethesda. Huis van weldadigheid. Hoeveel mensen er terecht konden, weten we niet precies. Het zijn er heel veel geweest. Een grote menigte (Joh. 5:3). Niet per afdeling ingedeeld. Maar alles door elkaar. Er waren zieken, blinden, kreupelen en lammen. Van een ziekenhuisarts lezen we niets. Wel van een bijzonder medicijn. Water dat in beweging kwam. Wie het eerst in aanraking kwam met het bewegende water werd gezond.

De grote Arts brengt er een bezoek. Hij heeft geen medicijnen bij Zich. Hij is Zélf het medicijn. Hij is Arts en Geneesmiddel tegelijk! Zijn dierbaar bloed is hét medicijn. Daar kan geen medicijn uit welke apotheek of ziekenhuis tegenop. Slechts één druppel van Zijn bloed maakt een zondaar volkomen rein. Eén druppel verlost, redt, maakt zalig. Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden (1 Joh. 1:7).

Jezus trekt met Zijn Woord nog steeds door 'het ziekenhuis van deze wereld'. Kom met je nood en zonden tot deze Arts. Hij hoort hen die Zijn heil verwachten. Het huis van weldadigheid wordt dan een huis van zaligheid. Ik ben de HEERE, uw Heelmeester!

LEZEN: JOH. 5:1-16

de **Saambinder**

**Vraag van de week:
Met welk voedsel vergeleek de
Heere Jezus Zich?**

Antwoord op de vraag van vorige week:
**Aäron stierf op de berg Hor.
Numeri 20: 28**

*‘Het geloof is
niet iets dat
teweegbrengt,
maar het geloof is
iets dat ontvangt’.*

ds. A. Vergunst

BIJ DE VOORPAGINA:
**GEREFORMEERDE GEMEENTE
DE VALK-WEKEROM**

Op 27 december 2003 wordt de gemeente van De Valk-Wekerom opgeschrikt door het plotselinge overlijden van ouderling M. van Ee, in de leeftijd van 74 jaar. Vanaf 1983 heeft hij de gemeente in het ambt gediend, eerst vijf jaar als diaken, daarna als ouderling. Als hij in de Kerkbode wordt herdacht, wordt er onder meer over hem opgemerkt: ‘Stil en eenvoudig ging hij zijn weg in het midden van ons. Het levensleed tekende zijn leven. In enkele jaren tijd verloor hij twee van zijn kinderen. Dat heeft het leven van onze overleden ambtsbroeder en zijn vrouw getekend. Bijna twee jaar geleden verloor hij ook zijn vrouw. Vanaf die tijd mocht hij in alle lijdzaamheid zijn aardse weg bewandelen. Hij kreeg kracht naar kruis. (...) Waar de uitgangen van zijn hart lagen, was te merken in zijn eenvoudige gebed en zijn gelezen preken. Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebben dit zegel: De Heere kent

degenen die Zijne zijn;
en: Een iegelijk die
den Naam van
Christus noemt, sta af
van ongerechtigheid.
Wij geloven dat het
leven van onze
overleden ambtsbroe-
der hierin getekend
lag’.

John, de schrijvende pelgrim

Avonturen als soldaat

Op een dag wordt John met een aantal andere soldaten opgeroepen om een aanval te doen op een klein bolwerk van de koninklijke troepen. ‘Maken jullie je maar klaar,’ zegt de officier tegen de soldaten. Hij kijkt John eens aan ‘Denk erom, John, dat schieten iets anders is dan ketels lappen.’

John draait zich beledigd om, maar een andere soldaat stelt voor om in zijn plaats te gaan. Hij heeft wel zin in een avontuur. ‘Mij best,’ zegt John. ‘Misschien kan ik toch beter ketels lappen. Er is in het leger altijd wel wat te doen.’

Na verloop van tijd komen de soldaten terug. De soldaat die voor John in de plaats ging is er niet bij. Hij stond op wacht en is toen door een kogel dodelijk in zijn hoofd getroffen.

John schrikt. De soldaat die in zijn plaats ging dodelijk getroffen! Hij wil er niet over nadenken. Dit hoort nu eenmaal bij het soldatenleven. Toch maar weer in zijn soldatenbijbel of catechismus lezen? Geen denken aan!

Na allerlei verwickelingen geeft koning Karel I zich in mei 1646 eindelijk over. Het garnizoen waarin John dient, wordt in augustus opgeheven. De soldaten mogen kiezen of ze naar huis gaan, of dat ze nog mee willen optrekken met een expeditie naar Ierland. John heeft er wel zin in om mee te gaan. Hij heeft nog zo weinig avonturen beleefd als soldaat, en misschien kan hij nog wat extra verdienen. Nu de oorlog voorbij is, wordt de soldij goed uitbetaald, zelfs de achterstallige soldij. Hij bekommert er zich niet om wat de wil en de weg van de Heere is.

Aan de kust valt hij bij een inham in de zee en weet ternauwernood aan de verdrinkingsdood te ontkomen. Weer een roepstem, die hij in de wind slaat. Er komt niets terecht van de tocht naar Ierland. Het regiment wordt door het parlement ontbonden. De soldaten kunnen naar huis gaan. In de zomer van 1647 komt John weer thuis. Vol indrukken en verhalen.

ZIJN HOGEPRIESTERLIJK GEBED

'Ik heb U verheerlijkt op de aarde (...) en nu verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelven'

Johannes 17:4-5

Het leven van Christus wordt ons in de Schrift getekend als een biddend leven. Hij bad na Zijn doop (Luk. 3:21), in de stille nacht voor Zijn arbeid (Mark. 1:35), voordat Hij de doofstomme genas (Mark. 7:34), voor de wonderbare spijziging (Matth. 14:19) en bij het graf van Lazarus (Joh. 11:41).

Zijn gebedsleven komt vooral ook in de laatste uren van Zijn lijden en bij Zijn sterven naar voren. Vooral daarbij staan we in deze weken stil, met de vraag of ook wij een gebedsleven hebben in de eenzaamheid waar gesmeekt en geworsteld wordt vanwege de nood van onze ziel en de zielen van degenen die ons lief zijn. En wanneer het gebedsleven van Christus juist te midden van Zijn lijden zo toeneemt, moet dat voor ons allen, maar zeker ook voor Gods kinderen, ter opscherping zijn om in juist in nood, druk en kruis de Heere te zoeken in het gebed (1 Petr. 5:7).

Weet u dat Christus' eerste woorden die we lezen in de Schrift over Zijn Vader gingen (Luk. 2:49), en dat zijn laatste woord op aarde was gericht tot Zijn Vader in Wiens handen Hij Zijn Geest beval? In dat licht stond Zijn werk op aarde. Hij werd door Zijn Vader gezonden naar deze aarde om het werk dat de Vader Hem opdroeg als de volmaakt gehoorzame Zoon te volbrengen.

De lijdensweken wijzen ons niet als eerste op de uitgebreidheid

van Zijn verzoeningswerk voor de grootste der zondaren, of op wat Hij volbracht heeft voor Zijn Kerk, maar op het allerbelangrijkste: dat Christus kwam om aan het recht van Zijn eisende Vader te voldoen. Het gaat alles om Gods eer!

ONDERHANDELD

Daarover werd door de Vader en de Zoon met de Heilige Geest onderhandeld in de stille eeuwigheid. Zij hadden niet alleen soeverein een Kerk verkoren tot de zaligheid, maar hadden in de Raad des vredes vooral ook onderhandeld hoe God met behoud van Zijn recht en van Zijn eer Zijn uitverkooren volk, dwars door de diepte van Adams val heen, toch zou kunnen zalig maken. Namelijk, doordat de Zoon zou voldoen aan wat Zijn Vader eiste; de straf op de zonde, de dood te ondergaan, de wet van God volmaakt te gehoorzamen en zo Gods geschonden deugden in een rechte weg weer verheerlijken. Om zo na volkomen voldoening, de aangebrachte verzoening te kunnen wegschenken. Zo zal de Kerk zalig worden zonder krenking van een van Gods deugden. Zo zal alles zijn naar het recht van God en tot de eer van God.

VERHEERLIJKT

In het Hoge priesterlijk gebed nadert, vlak voordat Zijn werk op aarde af is, het gehoorzame Kind tot Zijn Vader. Hij mag het zeggen in volle zekerheid, ook al wacht het zwaarste deel van het werk nog: Ik heb U verheerlijkt, Ik heb het werk voleindigd en volbracht. En dan bidt Hij ook als Kind waar Hij recht op heeft, om weer verheerlijkt te worden bij de Vader. Dan mag Hij eisen de plaats aan de rechterhand van Zijn Vader om dan vandaar als Verhoogde Borg uit te delen, zelfs aan wederhorigen; verzoening door voldoening.

Kind des Heeren, dat gebed van uw Borg is zo gepast, toch? Alles gaat om Gods eer. En die gaat wegen in de weg van zalig worden. Nooit zou u toch zalig kunnen en willen worden ten koste van Gods eer. En als we die zaligheid mochten smaken, is het dan niet de grootste smart die overblijft dat wij die eer nooit, nooit meer kunnen en willen bedoelen? O, wat is dan dit gebed van de Borg gepast. Juist voor eerrovers, verzoenend en herstellend: Vader, Ik heb U verheerlijkt. Om Zijn bede leert de Kerk stamelen: 'Uw Naam worde geheiligd'.

► volgende week deel 2

Heilig leven. Een zoektocht in de puriteinse traditie

Pieter Hout

uitg. De Banier; 107 blz.; € 16,95.

Heilig leven

Pieter Hout, evangelist in Albanië, heeft zich gedrongen gevoeld te schrijven over de roeping om heilig voor God en mensen te leven. Het heeft hem aangegrepen dat onze tijd niet meer weet hoe heilig God is en dat er weinig aandacht is voor de levensheiliging. In de geschriften van met name de puriteinen vond hij die aandacht voor de levensheiliging wel. Vandaar dat hij als ondertitel toevoegde: 'Een zoektocht in de puriteinse traditie'.

God toont Zijn heiligheid in Zijn Woord. Bijzonder in het roepingsvisioen van de profeet Jesaja in Jesaja 6. Hij roept Israël toe: 'Zijt heilig, want Ik ben heilig'. Aan de orde komt hoe de puritein Stephen Charnock, de bekende bisschop J.C. Ryle, Octavius Winslow en anderen dit zagen. Terecht wordt Walter Marshall aangehaald. Zijn boek: "De evangelische heiligmaking" is ooit wel het beste boek genoemd dat over de heiligmaking is geschreven.

Vervolgens komt de vraag aan de orde waarom we heilig moeten zijn. God roept ieder mens op heilig te zijn, maar een heilig leven is, volgens de schrijver, onmogelijk als er geen geestelijke vernieuwing is en is slechts mogelijk als je in Christus bent. Het is goed dat hij dit op deze wijze in zijn boek heeft opgenomen. Hout ziet dit ook bevestigd in de puriteinse traditie. Thomas Goodwin oordeelt dat we eerst en vooral de vergeving van zonden in Christus moeten zoeken. Daaruit ontspringt de heiligheid van het leven. Het lezen van Gods Woord, de meditatie erover, het verborgen gebed en het zelfonderzoek zijn middelen tot bevordering van de heiligmaking, maar de bron waaruit de heiligmaking ontspringt, is de dure prijs die Jezus voor de verlossing heeft betaald. God heeft om wijze redenen de volmaaktheid in dit leven niet aan Zijn kinderen geschenken. Het houdt nederig, het maakt Christus dierbaar en het doet naar de hemel verlangen.

DS. C. HARINCK, KAPELLE

Sleutelbrief. De brief aan de Romeinen voor jongeren uitgelegd

Jeroen Kriekaard

uitg. De Banier; 224 blz., € 19,95.

Sleutelbrief

Opnieuw heeft godsdienstdocent Jeroen Kriekaard een boek gepubliceerd. Dit keer met als doel om de Romeinenbrief toegankelijk te maken voor jongeren. In de inleiding geeft hij aan de brief vers voor vers te willen uitleggen. Hoewel dat - begrijpelijkerwijs - niet volledig is gelukt, slaagt Kriekaard er wel in de argumentatielijn en structuur van de brief helder uiteen te zetten.

Een sterk punt is de overzichtelijke hoofdstukindeling, ondersteund door duidelijke pictogrammen. Hierdoor functioneert het werk als een praktische 'leeswijzer' die de lezer stap voor stap door de brief leidt. Elk hoofdstuk opent met een Bijbelgedeelte, gevolgd door uitleg van moeilijke woorden. Daarna wordt de inhoud van de tekst toegelicht en sluit het hoofdstuk af met reproductievragen en hogere-orde-denkvragen.

Kriekaards stijl is toegankelijk en persoonlijk; hij neemt de lezers mee alsof hij met hen in gesprek is. Een grote meerwaarde zijn de regelmatige verwijzingen naar belijdenisgeschriften, reformatoren, puriteinen en predikanten zoals Spurgeon.

Mocht er een nieuwe druk verschijnen, dan zou een bibliografie met geraadpleegde bronnen en aanvullende literatuurtips een waardevolle toevoeging zijn. Daarnaast zou het raadzaam zijn om de kerkhistorische personen, die op de achterkant van het boek worden genoemd, in chronologische volgorde te plaatsen en zijn er wat kleine taalfoutjes die eruit gefilterd kunnen worden.

De Romeinenbrief is een diepe goudmijn, waarvan dit boekje slechts een glimp kan laten zien. Maar datgene wat getoond wordt is al zo rijk, dat we graag zien dat veel jongeren (en ouderen) dit boekje ter hand zullen nemen. Een goudkorrel uit dit boek: *'De Heere Jezus heeft zo ontzettend veel verdiend. Als Hij jou een nieuw hart geeft, ben je Zijn kind. Door Zijn dood zijn Zijn bezittingen voor jou. Weet je wat Zijn bezittingen zijn? Vrede met God, vergeving van al je zonden, het eeuwige leven, een verheerlijkt lichaam en nog veel meer. Wat ben je rijk als je van Hem bent, hè?'*

We moedigen de auteur aan dit format voort te zetten en meer van dit soort 'leeswijzers' te ontwikkelen. Het boek is geschikt voor jongeren vanaf circa 15 jaar.

J.W.J. TREUR, APeldoorn

BEWAARD IN DE SPELONK VAN ADULLAM

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-IJsselmonde heeft de kerkenraad een prachtig boek uitgegeven, getiteld: "Bewaard in de spelonk van Adullam" (390 blz.). Prachtig en stevig gebonden. Prettig leesbaar en overzichtelijk geschreven door de onder ons bekende W.B. Kranendonk.

Al lezend kom je echt onder de indruk van alles wat er in deze afgelopen 100 jaar (1926-2026) is gebeurd. Het is een terechte opmerking van de samensteller dat het boek evengoed de titel had kunnen dragen: "Het wonder van IJsselmonde". Trefzeker gezegd. Want wat blinkt in het ontstaan en het voortbestaan en het in stand gebleven zijn van deze betrekkelijk kleine kerkelijke Gereformeerde Gemeente in de grote wereldstad Rotterdam toch 's HEEREN onwrikbare trouw. Onze geliefde broeder ds. De Heer, die daar thans door 's HEEREN goedheid al weer enkele jaren herder en leraar mag zijn, wijst er in het voorwoord op dat ook verdrietige en droeve zaken zijn gepasseerd. Zeker, maar dan wordt het wonder des te groter dat de HEERE nu alles doet om Zijns groten Naams wil. Na een interessant geschiedkundig stuk aangaande het ontstaan van de gemeente, met wortels reeds vanaf de Reformatie op het eiland IJsselmonde, worden we als lezer op de hoogte gesteld van

allerlei gebeurtenissen en ambtelijke verwickelingen rondom het kerkelijke leven. Aanvankelijk in het 'Graze Weitje', later ook in een school aan de Hordijk en uiteindelijk komen we uit bij de bouw van de huidige Thaborkerk aan de Reyerdijk. Veel herinneringen komen bij mij persoonlijk terug bij het doorlezen van dit mooie boek, toen ik zelf als jongen veel logeerde bij destijds diaken zwager M. Westdorp en mijn zus. En velen van de genoemde ambtsdragers hoorde spreken uit hun leven op diverse gezelschappen op zondagavonden. Zondagen, waarop ds. Chr. van Dam het Heilig Avondmaal bediende.

Op twaalfjarige leeftijd werd Kees Hogchem daar organist. Later mocht hij worden uitgestoten in het ambt van predikant, alsook ouderling G.M. de Leeuw. Reeds eerder ds. A.D. Muilwijk en later broeder M.H. Schot. Ook voor dit stekje mocht zeker bewaarheid worden: 'Uit hen zal altijd iemand komen voort, om den nakomers te leren Uw Woord'. Opmerkelijk ook dat zowel bij de komst van ds. Toes (1927) als bij de komst van ds. G. Hoogerland (2018) de HEERE aan een van Zijn kinderen beloofde: 'Doch God (...)

heeft ons getroost door de komst van Titus'.

Helder, eerlijk en duidelijk worden allerlei zaken rondom het ambtelijke en kerkelijke leven beschreven. Predikanten, kerkenraadsleden, kosters, organisten, jeugdverenigingen, commissies: aan alle geledingen van het kerkelijke leven wordt gepast aandacht geschonken. En ook telkens blijkt weer dat de Allerhoogste ook van dit deel Zijner erve kennelijk afweet en door Zijn kracht Gods volk in stand houdt. En zondaren uit de duisternis van de doodstaat trekt tot Zijn licht.

Zeer onderwijzend en bemoeigend ten slotte, zijn een heel aantal 'levende getuigenissen' van kinderen Gods toegevoegd: leerzaam, aansprekend, ook voor onze jonge mensen. Jaloersmakend. Wat houdt de HEERE toch Zelf Zijn werk in stand, gebruikmakend van in zichzelf zwakke, onbruikbare, ongeschikte mensen.

Omdat het boek binnen één week uitverkocht was, kan er nu ingeschreven worden voor de herdruk via de website www.thaborkerk-ijsselmonde.nl (€ 39,95 excl. verzendkosten).

KERKNIEUWS

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Nieuwdorp,
ds. W. Mouw te Opheusden;
te Nobleford (Alberta, Canada),
ds. G.P. van Nieuw Amerongen
te Nijkerk;
te Ouddorp,
ds. D. de Wit te Kesteren.

BEDANKT

voor Dirksland,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
voor Goes,
ds. B. Labee te Veenendaal.

GEMEENTE OOSTVOORNE HOUDT LAATSTE KERKDIENT

Tijdens de vergadering van de classis Rotterdam van 23 januari is, met instemming van deputaten DKO art. 49, besloten dat er een einde komt aan de Woordbediening in de Gereformeerde Gemeente te Oostvoorne. Dit besluit moest worden genomen omdat de gemeente zeer klein is geworden. Naar artikel 38 van de DKO wordt de gemeente samengevoegd met die van Barendrecht. Op woensdag 25 februari (19.30 uur) wordt de laatste kerkdienst gehouden. Ds. M. Joosse, consulent, zal in deze dienst voorgaan en vervolgens de Bijbel sluiten. We willen alle predikanten, emeritus predikanten en studenten hartelijk danken voor de predikbeurten en de gesproken woorden in onze gemeente. 'Alzo zal Mijn woord, dat uit Mijn mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeren; maar het zal doen hetgeen dat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend'. Het zal zijn tot ons eeuwig voordeel of tot ons eeuwig oordeel. Alle afgesproken predikbeurten in Oostvoorne komen na 25 februari te vervallen.

*Namens de kerkenraad,
R. Koster, voorzitter/scriba*

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 23 JANUARI 2026

Ds. J.J. Hoogerbrug opent als predikant van de roepende kerk van Krimpen aan den IJssel op de gebruikelijke wijze de vergadering. Hij spreekt een openingswoord over Markus 9:30 t/m 37.

Bij de te memoreren feiten worden de volgende zaken genoemd: Ouderling B. Agteresch heeft op 4 januari afscheid genomen van de kerkenraad van de gemeente Capelle aan den IJssel-West. Hij diende de gemeente een jaar diaken en 55 jaar als ouderling. De gemeente Rotterdam-IJsselmonde bestaat 100 jaar. Diaken L.M. van den Hil heeft wegens verhuizing afscheid genomen van de gemeente te Spijkenisse. Hij heeft de gemeente vanaf 2004 tot en met 2025 als diaken gediend. Oud-diaken A.J. van de Velde van Spijkenisse is op 93-jarige leeftijd overleden te Yerseke. Hij heeft de gemeente van Spijkenisse 18 jaar gediend als diaken. Diaken M.L. Otte van Rotterdam-Zuidwijk heeft in verband met verhuizing zijn ambt neergelegd. Hij diende de gemeente 4 jaar als diaken. Op 2 mei 2025 overleed ds. R. Kattenberg. Hij heeft de gemeente van Rotterdam-Centrum als diaken gediend van 1965-1969. Op 12 juli 2025 overleed oud-diaken E. Stuuat. Hij diende de gemeente van Rotterdam-Centrum van 1996 tot 2002. Op 14 januari overleed ds. L. Blok. Van 1973 tot 1979 had hij in alle getrouwheid Gods Woord bediend in de gemeente van Capelle aan den IJssel.

De twaalf classisgemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door vijf predikanten, achttien ouderlingen en één diaken, aan wie keurstem wordt verleend. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. J.M.D. de Heer, preses; ds. G.J. Baan, eerste assessor; ouderling C.P. van der Bas, tweede assessor; ouderling M.J. de Vries, quaestor; ouderling L. de Raaf, scriba.

De notulen van de classisvergadering van 19 september 2025 worden vastgesteld. Tijdens de vergadering

is met instemming van deputaten DKO artikel 49 besloten dat er een einde komt aan de Woordbediening in de gemeente te Oostvoorne. Naar artikel 38 van de DKO is de gemeente kerkordelijk samengevoegd met die van Barendrecht. De leden zullen lid worden van verschillende Gereformeerde Gemeenten in de omgeving. De gemeente van Spijkenisse wordt met ingang van 1 maart een afdeling van Rotterdam-Zuidwijk. De bestuurder van Sirjon licht het jaarverslag toe. Naar aanleiding van het jaarverslag van Sirjon en Cedrah doet de classis het voorstel om te komen tot samenwerking tussen zorginstellingen en de kerk rond pastorale toerusting van het personeel, dit vanwege de toenemende palliatieve zorg. De bestuurder heeft hierover contact met Cedrah en Salem.

De directeur van De Vluchtheuvel geeft een toelichting op het jaarverslag. Het werk in de Gouwstraat mag zijn voortgang hebben. De vacature voor tweede evangelist staat nog open. Er wordt een classicale toerustingsavond voor ambtsdragers georganiseerd die in het teken zal staan van de bezinning rond het gebruik van AI. Een appelzaak wordt in comité behandeld.

Als afvaardiging naar de Particuliere Synode worden gekozen de predikanten: ds. J.M. Evers, ds. J.M.D. de Heer, ds. H. van der Heiden en ds. M. Joosse, en de ouderlingen M. Bal, H.T. Groenendijk, L. de Raaf en M.J. de Vries.

De vergadering wordt op de gebruikelijke wijze gesloten.

L. de Raaf, scriba

AANGEPASTE KERKDIENT NAALDWIJK

Op zaterdag 28 februari (14.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Naaldwijk een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. Student B.J. Meulmeester spreekt over 'De koperen slang' (Num. 21:4-9). Iedereen is welkom.

BERICHTEN

VACATURES ONDERWIJS- ONDERSTEUNERS ZGG

Zendingskinderen in Albanië en Guinee zoeken een meester of juf. Heb je ervaring voor de klas, of heb je alleen de opleiding? Ben je betrokken op zendingswerk? Kun je beschikbaar zijn tijdens het schooljaar 2026-2027? Kijk dan snel op www.zgg.nl/vacatures voor meer informatie. De kinderen en hun ouders zien uit naar je sollicitatie!

VERKOPING

Aagtekerke - Vrouwenvereniging Helpende Handen te Aagtekerke houdt een verkoping op zaterdag 28 februari (10.00-13.30 uur). De opbrengst is voor evangelisatie en deputaatschap voor Israël

(Oekraïne); Locatie: Kerk Geref. Gemeente, Prelaatweg 17.

ZANGAVONDEN

Barneveld - Kerk Geref. Gemeente Zuid, zat. 28 febr., 19.00 uur, psalmzangavond uit vierstemmenboek m.m.v. groot samengesteld koor, R. van Asselt, orgel; meditatie ds. J. van Laar; collecte voor ZGG.
Lunteren - Bethelkerk, vr. 27 febr., 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. Betuwse bovenstemgroep, meditatie ds. A. Verschuure, spreker Bep Klok, Arthur de Jong, orgel; collecte voor Stichting Timotheos (toegang vrij).
Nieuwdorp - Kerk Geref. Gemeente, vr. 20 febr., 19.30 uur, zangavond rond gemeenteraadsverkiezingen m.m.v. gem. koor Elim,

meditatie stud. B.J. Meulmeester; spreker C. Weststrate (lijsttrekker SGP-CU Borsele); collecte voor de campagne.

Opheusden - Kerk Geref. Gemeente, zat. 28 febr., 19.30 uur, psalmzangavond met Peter Wildeman, orgel; leiding ds. W. Mouw; collecte voor EVGG.
Poortvliet - Herv. Kerk, zat. 28 febr., 19.30 uur, Thools mannenkoor Rehoboth, jeugdkoor David; spreker student L.J. van den Berge; collecte voor Woord en Daad (toegang vrij).
Terwolde-De Vecht - Kerk Geref. Gemeente, Avernoordseweg 32, zat. 28 febr., 19.00 uur, psalmzangavond met bovenstem, samengestelde muziekgroep, Gerrit Mekelenkamp, orgel; leiding ds. J. Janse.

KERKDIENTEN

ZONDAG 22 FEBRUARI 2026

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Aalst** 14.30 uur stud. B.J. Meulmeester; **Alblasserdam** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Alphen aan den Rijn** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** (locatie: GG **Barneveld-Zuid**) 8.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Burgh-Haamstede** 10.00 uur ds. S. Maljaars en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 15.30 uur ds. G. Beens; **Delft** 10.00 en 16.00 uur stud. L.J. van den

Berge; **Den Haag-Scheveningen** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Deventer** 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Dinteloord** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. A.A. Brugge; **Dirksland** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Doetinchem** 9.30 en 16.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 16.00 uur ds. B. Labee; **Emmeloord** 9.30 en 15.30 uur ds. G. van Manen; **Enschede** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 uur ds. C. Harinck; **Gorinchem** 15.00 uur ds. J. Beens; **Gouda** 15.30 uur ds. H. Brons; **Goudswaard** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **'s-Gravenzande** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. G. Clements; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. A.J. de Waard; **Hilversum** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. M. Blok; **Hoofddorp** 9.30 en 16.00 uur ds. A. Schot; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. G. van Manen; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00

uur ds. W. Visscher; **Kampen** 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Kamperland** 15.00 uur ds. W. Mouw; **Kapelle-Biezelinghe** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Katwijk aan Zee** 18.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Klaaswaal** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. P. Kleijer; **Kortgene** 16.00 uur ds. C. van Krimpen; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Marknesse** 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Meeuwen** 15.00 uur ds. B.J. van Boven; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.A. Brugge; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. W. de Jong en 18.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Mijdrecht** 15.30 uur ds. D. de Wit; **Moerkapelle** 9.30

en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 16.00 uur ds. M.L. Dekker; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. W. de Jong; **Nieuwe-Tonge** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. D. de Wit; **Nieuwerkerk** 15.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 uur ds. G.J.N. Moens en 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Oostburg** 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. K. Boeder; **Oosterland** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Oostkapelle** 15.00 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; **Oostvoorne** 18.30 uur stud. W. van Ee; **Opperdoes** 19.00 uur ds. A. Schot; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; **Oude-Tonge** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Poortugaal** 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Poortvliet** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Puttershoek** 10.00 (H.A.) en 18.45 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenen** 18.30 uur ds. G. Beens; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 15.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur ds. J. van Laar; **Rilland-Bath** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 en 16.00 uur stud. D. de Jong; **Rotterdam-Centrum** 10.00 en 15.30 uur stud. W. van Ee; **Rotterdam-IJsselmonde** 17.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 9.30 uur ds. C. van Krimpen en 15.30 uur ds. S. Maljaars; **Sliedrecht** 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Spijkenisse** 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Sprang-Capelle** 9.30 en 18.00 uur ds. B.J. van Boven; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terwolde-De Vecht** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J. Janse;

Tholen 10.00 uur ds. M. Blok en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 uur stud. H.R. Keurhorst en 18.30 uur ds. W. Harinck; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G.J. Baan; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Wierden-Aadorp** 9.30 uur ds. S.W. Janse en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.00 uur ds. W. Mouw; **Zeist** 10.00 uur stud. K.L. Blok en 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Verschuure.

DINSDAG 24 FEBRUARI 2026

Nijkerk 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 25 FEBRUARI 2026

Aalburg 19.30 uur ds. A. Schot; **Aalst** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Beekbergen** 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Dirksland** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Gorinchem** 19.30 uur ds. S. Maljaars; **Gouda** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. B.J. van Boven; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. W. Visscher; **Kesteren** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Nisse** 19.30 uur ds. J.C. Kriekaart; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. K. Boeder; **Oostvoorne** 19.30 uur (laatste kerkdienst) ds. M. Joosse; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 19.30 uur ds. J. Beens; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. W. Silfhout; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Wageningen** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Westkapelle** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Zwolle** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi.

WOENSDAG 25 FEBRUARI 2026 BIDDAG

Poortvliet 10.00, 14.30 en 18.30 uur ds. G. Beens; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. M. Blok en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Tholen** 10.00 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg en 14.30 uur ds. J.J. Tanis.

DONDERDAG 26 FEBRUARI 2026

Alblasserdam 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Bodegraven** 19.30 uur (Israëldienst) ds. M.H. Schot; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; **Kootwijkerbroek** 13.30 (huw. bev.) en 19.30 uur ds. G. Beens; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. W.J. Karels; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Rijssen-Noord** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen.

VRIJDAG 27 FEBRUARI 2026

Werkendam 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 28 FEBRUARI 2026

Naaldwijk 14.30 uur (Aangepaste dienst) stud. B.J. Meulmeester.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 FEBRUARI 2026

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.00 uur; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

ADVERTENTIES

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
078-6912899, saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk aanleveren maandag 9.00 uur.

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze **gezellige camping!** Verhuur chalet/safaritent/ stacaravan en mooie ruime kampeerplaatsen. Kijk op **www.dewelblok.nl**
0111-482523

8-daagse rondreis Israël

O.i.v. Peter Wildeman & Martin Weststrate

D.V. 23 - 30 juni 2026
Rechtstreekse vlucht & goede hotels.
Zangavond in Jeruzalem

Info: **06 14163058**
www.zang-reizen.nl

Feminine Herbal Complex (NeoLife) Kruidentablet voor de vrouw: balanceert de hormonen, bij ongemakken rondom menstruatie/overgang, verlicht zwaarmoedigheid en somberheid.
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Zakelijke en Familie Mediation vanuit een christelijke achtergrond
Bel 0318-250105 of mail naar **info@vanweelden-mediation.nl**
Wij zijn gevestigd i/h midden van NL.

OUD-ALBLAS (Z-H) te huur! Nieuw luxe vakantiehuysje! P/wk. of tijdl. (bijv. ter overbrugging). Vaar-/vis-/ fietsgebied. Ca. 4 pers. huisalblas@gmail.com / 06-25107987

Ervaar rust tussen de Scheldes in Zeeland! **B&B De Bakkeet** Kijk voor beschikbaarheid op **www.zeeuwsoefje.nl** Of neem contact op via 0621833003

Breken met pornografie?

www.tamim.nu

Kesteren Hersteld Herv. Gem. Zaterdag 21 maart 19.30 uur Mannenzangavond
Spreker: Jan Zwart, piloot MAF "Deelt zijn ervaringen"
Organist: Arthur de Jong
Reserveer: **www.arthurdejong.nl**

Nieuw in Zeeland!
www.campingdevierwindstreken.nl
Tel. 06 250 500 61

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Nieuw weekboek bij Ps. 101 t/m 125 'Gelijk een schaap', M. Henry: **www.ramshoorn.nl**

Woudenberg/Scherpenzeel Vakantiehuisje, stacaravans en kampeerplekken te huur op mini-camping.
www.kleinoudenhorst.nl
Tel. 0640023232

Boek nu uw zomer-vakantie op de Veluwe!
We verwelkomen u graag!
casafamilia.nl 0342-478380

D.V. zaterdag 7 maart 2026 Niet Ritmische Psalmzangavond
Sint-Maartenskerk Zaltbommel
Organist: Maarten Kerkhoff & Martin Weststrate
Algehele leiding: Ds. C. Sonneveld
Coll.: Stichting MWZT Begeleid wonen (jong)volw. met autisme, op ref. grondslag te Zaltbommel Vrijwillige bovenstem, zetting Martijn den Haan
Opname: Familystream
Toegang gratis, reserveer uw plek op **www.maartenkerkhoff.nl**
Kerk open: 18:15 uur
Aanvang: 19.00 uur

D.V. vrijdag 27 februari vindt er een dia- en samenzang plaats met **Frederik Bunt**, werkzaam bij de Kroondomeinen, in het Van Lodenstein College te **Barneveld**. Toegang: gratis
Collecte: t.b.v. Deputaatschap Bijbelverspreiding. Inloop: vanaf 19.00 uur. Aanvang: 19.30 uur.
Aanmelden is verplicht via **www.kringloopwaardevol.nl**

Van harte welkom bij De Rusthoeve! Een gezellige **reformatorische minicamping op de Veluwe in Otterlo.**
www.minicampingderusthoeve.nl
06-49496227

Maak jij ook dé stap naar de zorg?

- Teamleider DAC Achterberg
- Teamleider Ambulant
- (Persoonlijk) begeleider Oud Vossemeer
- (Persoonlijk) begeleider Intensieve begeleiding Kesteren
- (Persoonlijk) begeleider intensieve begeleiding Jeugd Kesteren

Ontdek alle mogelijkheden via de website. En kom in contact met onze recruiters, via **werkenbij@deschutse.nu** of 06-39 36 75 89.

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

FAMILYSTREAM UPDATES
Volg ons whatsapp kanaal

NIEUW Bij Familystream

DUIN & BOLLEN FIETSTOCHT

D.V. ZATERDAG 11 APRIL 2026

Fiets, wandel en ontmoet elkaar in de Duin- en Bollenstreek!

En ondersteun het werk van Bonisa in Azië

Fietstocht - 25 of 40 km
Startpunten: Lisse (kerk GerGem), Katwijk (s- Gravendijkseweg 6)
Start: tussen 09:30 - 11:00 uur
Kosten: €7,50 p.p. | t/m 12 jr €2,50 | gezin max. €25,-

Wandeltocht - 4 km
Begeleid door lokale duinkenners
Startpunt: Duinweg 24, Noordwijk
Startmoment: 11:00 & 13:30 uur
Kosten: €5 p.p. | t/m 12 jr €1,50 | gezin max. €20,-

Tussenstop
Duinweg 24, Noordwijk: Gezelligheid, koffie, marktkramen, springkussens en diverse lunchmogelijkheden

MELD JE DIRECT AAN!

Bekijk meer op: **www.bonisa.nl**

Vrijblijvend aanmelden: **fietstocht@bonisa.nl**

Bonisa 50

Heb jij een warm hart
voor onze leerlingen
en collega's?

Voor onze basisschool De Akker in
Lisse zoeken wij een:

BETROKKEN EN GEDREVEN DIRECTEUR-BESTUURDER

(Start cursusjaar 2026-2027)

De Akker is een christelijke basisschool op reformatorische grondslag. De school heeft een lange historie en is gevestigd in een monumentaal schoolgebouw. Wij hebben een betrokken en professioneel team en een prettig leer- en leefklimaat. We werken vanuit een duidelijke missie, visie en onderwijskundige koers. Uniek is de mogelijkheid tot gebruik van de bovenmeesterswoning.

Geef richting aan je loopbaan en kom leidinggeven aan onze school! Voor meer informatie over onze school en de uitgebreide profielschets kijk op deakkerlisse.nl

Jouw sollicitatiebrief en cv zien we graag tegemoet. Deze mag je sturen naar dick@bothendebuijn.nl. Reageren kan tot uiterlijk 4 maart 2026. Voor informatie bel D.D. (Dick) Both 06 36 33 67 89 of scan de QR-code.

In Lisse zie je ze groeien

SCHOOLSTRAAT 11A, 2161 HB LISSE
T (0252) 41 30 99 | WWW.DEAKKERLISSE.NL

DOEN voor Adullam

- D.V. vrijdag 13 maart
- D.V. zaterdag 14 maart

Tijdens deze dagen helpen vrijwilligers met klussen, koken en andere activiteiten, én bezorgen ze een gezellige dag voor onze cliënten.

Doe jij dit jaar ook mee?

Kijk voor meer info
en aanmelden op:
adullam.nu/
doen-voor-adullam

Adullam

leren | wonen | werken

BASSCHOOL
de Wittenberg
SCHERPENZEEL

op goede basis samen groeien

**VOOR HET
NIEUWE SCHOOLJAAR
ZOEKEN WE
leerkrachten en
LIO'ers**

Kijk voor meer informatie op:
www.dewittenbergschool.nl

VACATURE

Deputaatschap voor Israël
zoekt een betrokken
BUREAUMANAGER

**Om de vrede
van Jeruzalem**

PSALM 122

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
BETGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voor de volledige
vacature en meer
informatie verwijzen we
u naar onze website:

DEP-ISRAEL.NL

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

Schrijf in op een Limited Edition,
profiteer van extra ANBI-afrek

Wat kiest u?
Hellenbroek, Erskine en/of Perkins?

Kijk op gereformeerderfgoed.nl
voor meer informatie.

Zorg jij samen
met je collega's,
cliënten en hun
netwerk voor
verbinding?

werkenbijeleos.nl

**Je hoofd nooit stil? Vast in
angst, stress en onrust?**

Doorbreek die cirkel
en ervaar rust!

Gratis online workshop
"Weg met je onrust!"
5 maart | 10.00 uur
Jouw eerste stap naar
rust en ontspanning!

AB STRESSENONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

tel. 06-25081102

**LANDELIJKE
EVANGELISATIEDAG**

D.V. 21 MAART 2026
BETHELKERK GELDERMALSEN

• INSPIRERENDE HOOFDLEZING
• INTERACTIEVE WORKSHOPS
• KINDERCRCHE EN -CLUB
• (CREATIEVE) TIENERWORKSHOP

**Laat
uw licht
schijnen**

*Meer informatie
en inschrijven lunch
en workshops*

EVGG

evangelisatiedag.nl

CAMPING EN CHALETPARK
"DE VERBORGENE HOEK"

GEZINSCAMPING IN FRIESLAND

- Bosrijke omgeving
- Tussen de Friese Meren
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
T 0548 540 053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
T 0577 401 689

Verzorging van uw

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Stolk Orgels

- huiskorgels
- kerkorgels
- zaalkorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel
Krabbenrijke

0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

Praktijk
den Uijl

- HULPVERLENING
- COACHING
- TRAINING
- TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke
T 06 34 13 30 13 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

Geloofwaardige hulp
 Psychosociale en psychologische hulp vanuit een christelijk reformatorische identiteit.

↓
 mentale gezondheid
 huwelijk & relaties
 toerusting & vorming
 schoolmaatschappelijk werk

De Vluchtheuvel
 Christelijke psychosociale hulpverlening

www.stichtingdevluchtheuvel.nl · 0113 - 213 098

BROUWER
 PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 35 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking

Locaties: Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn · Telefoon: 0180-426955
 E-mail: info@brouwerpsychologen.nl · Website: www.brouwerpsychologen.nl

de Verrassing
 samen vakantie vieren

Wanneer zien we u op Texel?

(0222) 31 89 06
U kunt ons appen of bellen

www.deverrassing.nl

Bureau Mark.

Mark Verweij
 Psychosociaal therapeut

mark@bureau-mark.nl
 +31 (0)6 53 29 69 57
 bureau-mark.nl

VAN STAVEREN
 Begrafenisverzorging

0172 23 33 38

Vraag het boekje 'Mijn laatste wens'

info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
 Souburghlaan 19, 2741 EK Waddinxveen

STICHTING
 GEREFORMEERD
 ERFGOED

Thema-avond
Oudvaders en Puriteinen

Eenheid en verbondenheid tastbaar bij
 Van der Groe en de Erskines

D.V. 13 maart 2026

Ter gelegenheid van de verschijning van:
Beproefd geloof, Theodorus van der Groe
De zekerheid van het geloof, Ebenezer Erskine
De Bron van alle zegeningen, Ralph Erskine
Wat dunkt u van de Christus? Ralph Erskine

Sprekers

Ds. A. Schot (voorzitter SGE)
 Ds. J.J. Hoogerbrug (GG Krimpen a/d IJssel)
 Ouderling W. Verboom (GGin Vriezenveen)
 Ds. A.J. van Wingerden (OGGin Lienden)

Inloop: 19.00 uur
Aanvang: 19.30 uur
 Ger. Gem. Veenendaal (Vijftien Morgen 51)
Meer info: gereformeerderfgoed.nl

begrafenisverzorging
Den Hollander

Alleen begrafenissen

Opbaarmogelijkheden in een
 door u gewenst rouwcentrum
 of thuis met koeling

Dag en nacht bereikbaar

010 - 460 05 09
 info@tdenh.nl
 begrafenisverzorgingdenhollander.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
 bij het verzorgen van alleen begrafenissen*

P.H. van der Leer
 0318 - 526641
 06 - 46376232
 www.phvanderleer.nl
 De Dijk 30 | Achterberg (Rhenen)

Vraag naar ons gratis laatste-wens-boekje

de Saambinder
 BEWUSTE KEUZE

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
 Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
 Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
 ds. G.W.S. Mulder
 Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:
 ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-513597
 E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten, meditaties en voor vragen die bestemd zijn voor de redactie:
 J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E redactie@desaambinder.nl
 Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Abonnementenadministratie
 Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
 De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:
 voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
 voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 * afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
 A.C. Kieboom
 12093 Sprinkle Road
 Vicksburg, MI 49097
 T 001 269 720 3533
 E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
 (doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
 www.gemeenteengezin.nl

Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door middel van een abonnement van de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden (cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

VRAAG EN ANTWOORD DOOR DS. LABEE

Wie is gerechtigd tot het uitspreken van votum, zegenoplegging en de zegenbede?

VOTUM, ZEGEN- OPLEGGING EN ZEGENBEDE

BELIJDENIS

Er liggen inmiddels meerdere vragen rond het begin en het einde van de eredienst die we samen kunnen nemen en voorzien van een antwoord.

De eerste woorden in een eredienst zijn een belijdenis namens en met de gemeente voor de oren van de drie-enige God. Het zijn aaneengeschakelde zinnen, rechtstreeks genomen uit de Heilige Schrift: 'Onze hulp is in de Naam des HEEREN' (Ps. 124:8a), 'Die hemel en aarde gemaakt heeft' (Ps. 124:8b), 'Die trouwe houdt in der eeuwigheid' (Ps. 146:6b), 'en Die niet laat varen de werken Zijner handen' (Ps. 138:8). Soms wordt het woordje 'niet' ingewisseld voor het woordje 'nooit', maar een ieder zal wel begrijpen

dat bij de Heere beide woorden hetzelfde zijn. Vroeger kwam het ook wel voor dat men de formule gebruikte: 'Heere, dat ons begin moge zijn in Uw vreze, onze voortzetting zij in Uw kracht, en het einde van ons samenzijn moge zijn tot eer van Uw Naam'.

Nu is met name de vraag of dit zogenaamde votum (belofte

of wijding), als toewijdingsmoment om Zich te schikken tot de heilige dienst van de Heere, alléén door een predikant mag worden uitgesproken. Onze Generale Synode (van 1974) heeft het toenmalige moderamen opgedragen een voorstel te doen. In dat, door wijlen ds. J. van Haaren (1933-1983) opgestelde advies, staat dat bij leesdiensten het votum niet wordt uitgesproken. Later besloot de classis Ridderkerk in lijn met dit advies de gemeenten te adviseren om waar het uitspreken van het votum al gebruikelijk was, dat voort te zetten en waar het niet gebruikelijk is, het niet in te voeren.

BEDIENAAR

Anders ligt het met het uitspreken van de zegengroet (aan het begin van de dienst) en de zegenoplegging (aan het einde van de dienst). De zegengroet is een liturgische handeling van de zijde van God. Hij wil Zijn gemeente onderwijzen door het profetisch ambt, waartoe Hij mensen roept in Zijn dienst. Wijlen ds. C. de Jongste (1946-2010) schrijft in 'Wanneer ik voor U kniel, rondom de eredienst': 'Door de prediking en door het uitrichten van de sacramenten, maar ook in de zegengroet en zegenbede wil de

Heere leren. Dit leren – dus in al zijn facetten – is exclusief aan het leerambt verbonden'.

De laatste woorden in een leesdienst of bij het voorgaan van een student vormen daarom de woorden uit het laatste versje van de Avondzang. Dat duiden we niet aan als een zegenoplegging maar een zegenwens of zegenbede. Zo wordt ook meestal uitgesproken: 'Eindigen we met de bede uit de Avondzang'.

Voor de zegenoplegging klinken woorden zoals: 'Gaat thans heen in vrede, dragende de zegen des HEEREN' of 'Ontvangt nu de zegen des HEEREN, die we in Zijn Naam opleggen'. In lijn met Aäron en zijn zonen volgt dan de hogepriesterlijke of Aäronitische zegen: 'De HEERE zegene u en behoede u; de HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig; de HEERE verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede' (Num. 6 :24-26). In de andere dienst klinkt de apostolische zegen aan het slot: 'De genade van de Heere Jezus Christus en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes zij met u allen' (2 Kor. 13:13). Soms worden de woorden 'en de liefde Gods' aangevuld met 'des Vaders'. En na beide zegenopleggingen klinkt het 'Amen'.

Lezer(es), de bede en belijdenis van de bede uit de Avondzang vervulle onze harten:

*'O Vader, dat Uw liefde' ons blijk';
O Zoon, maak ons
Uw beeld gelijk;
O Geest, zend
Uwen troost ons neer;
Drie-enig God, U zij al d' eer!'*

HEB JIJ/HEBT U OOK EEN VRAAG?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. **Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.**

